

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy a v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupená Mgr. Markem Urbišem, advokátem se sídlem Partyzánská 18, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 2011, č. j. 22 A 15/2011 - 9,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Marka Urbiše se určuje částkou 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena k rukám advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci rozhodnutí.

Odůvodnění:

Dne 25. 1. 2011 byl Krajskému soudu v Ostravě doručen návrh žalobkyně označený jako *„Správní žaloba proti rozhodnutí ředitele Věznice Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka týkající se zamítnutí žádosti žalobkyně o zajištění návštěvy a eskorty dne 9. 12. 2010“*.

Ve svém podání žalobkyně uvádí, že podala dne 9. 12. 2010 žádost o zajištění návštěvy svých dětí a otce a eskorty do Věznice Ostrov za tímto účelem. Ačkoliv je dle ust. § 9 odst. 1 písm. e) vyhl. č. 345/1999 Sb. možné přemístit odsouzeného z důvodů hodných zvláštního zřetele a tato podmínka byla dle žalobkyně splněna, ředitel věznice žádost

zamítl. Jiným odsouzeným je toto umožňováno a k zamítnutí neexistoval žádný důvod. Žalobkyně konstatovala, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V podání žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů.

Krajský soud nejprve žalobkyni k její žádosti usnesením ze dne 10. 2. 2011, č. j. 22 A 15/2011 - 6, ustanovil zástupcem Mgr. Marka Urbiše, advokáta. Ten následně doplnil žalobu a uvedl, že žalobkyně žádala o návštěvu jejích nezletilých dětí a otce, u něhož děti v Karlových Varech žijí, a s tím spojené eskorty do věznice Ostrov, neboť tato věznice je vzdálena 10 km od Karlových Varů. V žádosti žalobkyně požadovala hromadnou eskortu na náklady žalobkyně a současně návštěvu naplánovala tak, že měla volno v prádelně, kde pracovala. Zástupce dále poukázal na cit. ust. § 9 vyhl. č. 345/1999 Sb., kdy je možné odsouzeného přemístit dočasně do jiné věznice z důvodu zvláštního zřetele, a dodal, že žalobkyně plní aktivně program zacházení, vypomáhá v náboženském klubu a vyučuje francouzštinu. Její nezletilé děti odluku špatně snášejí a návštěvu se jí podařilo uskutečnit po téměř půl roce. Důvody zvláštního zřetele, které jsou podmínkou pro návrh ředitele, tak byly dány.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem ustanovený zástupce žalobkyně navrhl, aby soud rozhodnutí žalované zrušil.

Krajský soud v Ostravě předmětné podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 12. 2010 o zamítnutí žádosti žalobkyně o dočasné přemístění do jiné věznice a tuto žalobu shora cit. usnesením odmítl.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a povinnosti některý z obecně závazných právních předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou; proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) prostřednictvím ustanoveného advokáta kasační stížností, již výslovně opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že žalobou napadený akt je rozhodnutím podle § 65 s. ř. s., neboť vydání napadeného aktu se negativně projevilo v její právní sféře (stěžovatelka poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne

23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS). Stěžovatelka dále uvádí, že má malé děti, které odluku velmi špatně snášejí a k její žádosti se připojil i OSPOD Karlovy Vary. Má za to, že ve skutkově shodných věcech je třeba rozhodovat totožně a např. jiným odsouzeným byly eskorty umožňovány. Stěžovatelka tvrdí, že ji správní žalobou napadené rozhodnutí negativně ovlivnilo a dle jejího názoru podléhá soudnímu přezkumu. Nebyl tedy dán důvod, aby krajský soud žalobu odmítl.

Žalovaná k výzvě Nejvyššího správního soudu sdělila, že v předmětné věci nebyl vydán žádný správní akt; danou problematiku řešil ředitel pohovorem. Odsouzená byla seznámena se závěrem, že žádosti ze dne 9. 12. 2010 se nevyhovuje, protože návštěva byla v rámci jejího dočasného pobytu ve Věznici Ostrov umožněna dne 6. 12. 2010. Současně byl předložen originál žádosti stěžovatelky ze dne 9. 12. 2012 s vyjádřením ředitele věznice ze dne 13. 12. 2010.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, přist. na www.nssoud.cz). Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu zabývat se věcí in meritum, tj. zákonností napadeného výsledku činnosti žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení tak může být toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl, přitom dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Z předložených písemností vyplývá, že stěžovatelka ve své žádosti ze dne 9. 12. 2010 požádala o umožnění návštěvy s dětmi a zajištění eskorty v termínu 28. 12. 2010 do Ostrova a dne 6. 1. 2011 zpět do Opavy. Jedná se o období, kdy stěžovatelka měla mít volno v prádelně.

Na uvedenou žádost reagoval ředitel Věznice Opava pohovorem a jak vyplývá z jeho stanoviska, byla odsouzené umožněna návštěva v rámci jejího dočasného pobytu ve Věznici Ostrov již dne 6. 12. 2010. Z uvedeného důvodu nebylo žádosti vyhověno.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně, s odkazem na svá četná předchozí rozhodnutí, která vydal v jiných věcech, v nichž stěžovatelka brojila proti postupu žalované v jednotlivě určených případech (např. sp. zn. 5 As 27/2012 - použití poutacího opasku pro zdravotní

eskortu žalobkyně dne 30. 5. 2011, sp. zn. 5 As 22/ 2012 – dtto dne 13. 6. 2011, sp. zn. 5 As 90/2012 - nepředání korespondence dne 9. 5. 2011, sp. zn. 5 As 87/2012 - otevření a kontrola korespondence od Mgr. P. H. ze dne 27. 5. 2011, sp. zn. 5 As 71/2012 - neumožnění duchovní péče, a další) považuje za nutné předeslat, že zatímco ve všech případech výše uvedených se stěžovatelka domáhala ochrany svého veřejného subjektivního práva, které jí dle zákona náleželo, resp. brojila proti postupu žalované, která svým jednáním jí údajně ve výkonu zákonem garantovaného práva bránila, resp. neumožnila jeho naplnění, popř. uplatnila vůči stěžovatelce prostředky či postup, které zákon v tom kterém případě nepředvídá, ve věci nyní projednávané sice stěžovatelka namítá, že jí byla zamítnuta žádost o zajištění návštěvy jejích dětí a otce, avšak předmětem její žádosti bylo přemístění do jiné věznice na přechodnou dobu v navrženém termínu.

S odkazem na výše uvedené Nejvyšší správní soud považuje z nutné uvést, že např. podle § 19 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, má odsouzený právo přijímat v čase určeném ředitelem věznice návštěvy blízkých osob na dobu celkem 3 hodiny během jednoho kalendářního měsíce. Přemísťování odsouzených je pak upraveno vyhláškou č. 345/1999 Sb., přičemž jedním z důvodů přemístění na přechodnou dobu do jiné věznice je dle § 9 odst. 1 písm. e) je přemístění z důvodů hodných zvláštního zřetele, a to na návrh ředitele věznice. Zpravidla může být důvodem hodným zvláštního zřetele např. závažné onemocnění či úmrtí v rodině a následná potřeba kontaktu či jiné závažné důvody. Nejedná se však o zákonem garantovaný nárok na přemístění za účelem uskutečnění běžných návštěv tak, jak se domnívá stěžovatelka, tedy, že věznice je povinna umožnit přemístění do jiné věznice v termínech, které si sám odsouzený určí. Rovněž nelze dospět k závěru, že by zamítavé stanovisko k takové žádosti bylo sto zasáhnout stěžovatelku na jejích veřejných subjektivních právech, jejichž ochrana je správním soudnictvím garantována.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že z předložených písemností je zjevné, že stěžovatelka nesouhlasí se zamítavým stanoviskem k žádosti o opětovné přemístění do Věznice Ostrov v termínu od 28. 12. 2010 do 6. 1. 2011, ačkoliv jí byl umožněn dočasný pobyt v uvedené věznici, a to již dne 6. 12. 2010, kdy se současně uskutečnila návštěva jejích blízkých osob.

Z výše uvedeného je zřejmé, že stěžovatelka v posuzovaném případě vznáší pouze organizační nároky na přemístění do jiné věznice za účelem realizace návštěv jejích dětí a otce, a to navíc dle jejích konkrétních požadavků, tj. v jí určených termínech. Stanoviskem, které jí žalovaná sdělila k požadovanému přemístění v daném období, ovšem stěžovatelka nijak nemohla být zkrácena na svých právech, neboť takový úkon ještě sám o sobě nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje její práva nebo povinnosti, když ze samotného stanoviska ze dne 13. 12. 2010 pro stěžovatelku nevyplývají žádné právní důsledky. V daném případě stěžovatelce nebylo bráněno v právu na umožnění návštěv, avšak toto právo není možné zaměňovat s přemístěním do jiné věznice, na nějž není právní nárok a realizuje se pouze a právě při existenci důvodů hodných zvláštního zřetele, které však v případě stěžovatelky dány nebyly.

Nejvyšší správní soud proto považuje za nutné rozlišovat, při posuzování jednotlivých věcí stěžovatelky, o nichž jsou vedena řízení před zdejším soudem, zda se

stěžovatelka domáhá přezkoumání postupu žalované, který by důvodně mohl být předmětem soudního přezkumu (stěžovatelka se dovolá práv nebo postupu žalované zákonem stanovených), a to buď v intencích ust. § 65 s. ř. s. anebo § 82 an. s. ř. s., popř. § 79 s. ř. s., anebo se dovolává práv nebo postupů, která ze zákona nevyplývají, resp. nejsou zákonem garantována.

Jakkoli krajský soud odůvodnil své rozhodnutí poměrně stručně, vyplývá z něj, proč nepovažoval rozhodnutí žalované za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť, jak uvedl, napadený výsledek činnosti žalované není výsledkem rozhodování o právu či povinnosti stěžovatelky jako odsouzené v oblasti veřejné správy. Nepodání návrhu na dočasné přemístění a nevyhovění žádosti stěžovatelky tak nelze považovat za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť jím nebyly žalobkyni založeny, měněny, rušeny nebo závazně určeny její práva a povinnosti.

Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k výše uvedenému se se závěrem krajského soudu ztotožňuje.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že povahou rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. se podrobně zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikovaném pod č. 2206/2011 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„formální definiční znaky (správního) rozhodnutí definice „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. sice sama o sobě neobsahuje, jsou však přítomny jako znaky vymezující nezbytné vlastnosti přezkoumávaného aktu na těch místech dílu prvního části druhé s. ř. s., která se týkají např. časových podmínek podání žaloby (oznámení rozhodnutí jako zásadně písemného formalizovaného aktu) či vlastností, které nutně musí mít, aby obstál v přezkumu (přezkoumatelnost; náležitosti, mj. formální, které vylučují, že by šlo o akt nicotný)“*. Rozšířený senát tedy rozhodnutí definoval jako formalizovaný a standardizovaný akt se zákonem předepsanými náležitostmi umožňujícími rychle a jednoduše rozpoznat původce i adresáta (adresáty) takového aktu, obsah práv a povinností jím upravených i důvody, pro které je do nich zasahováno. Zároveň rozšířený senát vymezil i pojem rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. v materiálním slova smyslu, přičemž zdůraznil, že na neformální úkon správního orgánu by bylo možné nahlížet jako na rozhodnutí v materiálním smyslu jen tehdy, pokud by šlo o akt, který by po obsahové stránce měl povahu „rozhodnutí“ ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s. ř. s. a měl mít podle zákona též formu správního rozhodnutí, avšak který by pro procesní pochybení správního orgánu nebyl v takto předepsané formě vydán.

V projednávané věci nelze nalézt žádný z definičních znaků rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 s. ř. s., (ale ani např. znaky žaloby zásahové). Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, tyto jí však nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena zástupcem z řad advokátů, ustanoveným jí už krajským soudem v řízení o žalobě (§ 38 odst. 8 věta poslední s. ř. s.). V takovém případě platí náklady zastoupení stát. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla za zastoupení v řízení o kasační stížnosti přiznána odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 2400 Kč [jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, za sepis kasační stížnosti a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu], se zvýšením o částku připadající na DPH ve výši 20 %, celkem tedy 2880 Kč. O odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného advokáta za řízení o žalobě před krajským soudem přísluší rozhodnout krajskému soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2012

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu